Registratienummer: **122220** / 124055

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	26 februari 2026
Agendapunt:	21
Onderwerp:	Kadernota 2027 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
Portefeuillehouder:	wethouder Marius Tielemans

Heesch, 6 januari 2026

Inleiding

Met ingang van 1-1-2015 is de toegang tot de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) afgesloten en de Participatiewet ingevoerd. Er kunnen geen mensen meer instromen, alleen de groep met een Wsw-uitkering vóór 1 januari 2015 behoudt zijn positie in de Wsw. De zes betrokken gemeenten (Maashorst, Oss, Meierijstad, Boekel, Bernheze, Land van Cuijk) blijven de Wsw gedurende de afbouwfase gezamenlijk uitvoeren in een gemeenschappelijk regeling zijnde het Werkvoorzieningsschap Noordoost-Brabant. Er zit nog een substantiële groep in de Wsw (in september 2025 nog 1.584 personen, waarvan 132 uit gemeente Bernheze), waardoor de afbouwfase nog jaren zal duren. De uitvoering van de Wsw is door het Werkvoorzieningsschap belegd bij IBN.
Voorliggende kadernota 2027 geeft aan welke inhoudelijke en financiële uitgangspunten het Werkvoorzieningschap hanteert voor de begroting 2027. De gemeenteraad kan, indien gewenst, via een zienswijze beleidsmatige en/of financiële aandachtspunten meegeven.
Dit raadsvoorstel is gebaseerd op het adoptievoorstel van gemeente Oss/Land van Cuijk en het advies is overgenomen.

Voorstel

1. Een positieve zienswijze te geven op de Kadernota 2027 van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant.

Argumenten

1.1 Uitgangspunten kadernota bouwen voort op bestaande pijlers van het Werkvoorzieningschap en passen binnen het afgesproken beleid.

Omdat het Werkvoorzieningschap alleen gebruikt wordt voor de regionale afbouw van de Wsw, is er niet meer voor gekozen om een nieuwe meerjarige strategische visie te laten vaststellen. Onderstaande drie pijlers zijn al meerdere jaren de uitgangspunten van het Werkvoorzieningschap en worden in de kadernota 2027 nogmaals genoemd:

1. Het Werkvoorzieningschap zorgt er in overleg met gemeenten voor dat de Wsw een plaats heeft in het gemeentelijk arbeidsmarktbeleid.
2. Het Werkvoorzieningschap formuleert als regisseur van de Wsw kaderstellend beleid dat door IBN wordt uitgevoerd. Dit zijn de 'sociaal-economische afspraken' tussen het Werkvoorzieningschap en IBN. Hierbij moet wel aangetekend worden dat de Wsw zonder nieuwe instroom van kandidaten steeds beleidsarmer wordt.
3. Het Werkvoorzieningschap draagt bij aan het scheppen van voorwaarden die ervoor zorgen dat IBN toekomstbestendig is als uitvoeringsorganisatie Wsw. Hier wordt gewezen op de verantwoordelijkheid van gemeenten in het bieden van voldoende werkgelegenheid voor Wsw-kandidaten, door gemeentelijk opdrachten en afspraken over Social Return on Investment (SROI).

1.2 De kadernota vraagt geen aanvullende financiële bijdrage van gemeenten en past daarmee binnen de gemeentelijke begroting.
In de kadernota 2027 worden nog een aantal afspraken en ontwikkelingen genoemd met betrekking tot de financiële situatie van het Werkvoorzieningschap. Ze worden hieronder kort aangestipt, maar ze geven geen aanleiding tot een inhoudelijk zienswijze.
Afspraken:

- Het belangrijkste financiële risico bij de uitvoering van de Wsw is het risico van overrealisatie. Dat wil zeggen dat er meer arbeidsplaatsen in het kader van de Wsw worden gerealiseerd dan er budget door het Rijk beschikbaar wordt gesteld. In onze regio is echter al jaren sprake van onderrealisatie. Het Werkvoorzieningschap heeft een zogeheten egalisatiereserve kunnen opbouwen (saldi ultimo 2024: € 1.897.300) waarmee een eventuele toekomstige overrealisatie kan worden opgevangen.

- Nieuw beleid in 'going concern' zal niet leiden tot een hogere gemeentelijke bijdrage, tenzij hier tijdig afspraken over worden gemaakt met de gemeenten. Nieuw beleid in de situatie van 'growing concern' (er is dan sprake van al dan niet wettelijke nieuwe taken die door de gemeenschappelijke regeling uitgevoerd moeten worden of van vraagsturing door gemeenten) is alleen mogelijk als hierover tijdig een gemeenschappelijk standpunt vanuit de deelnemende gemeenten is bepaald en extra financiële middelen beschikbaar komen dan wel beschikbaar worden gesteld.

- De begrotingen van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant zullen steeds sluitend zijn. Uit de jaarrekening 2025 zullen geen zaken naar voren komen die in de begroting 2027 moeten worden meegenomen.

Risico's
Winstuitkering.
Door de uitstroom van de Wsw-ers zal de exploitatie van IBN, zonder nadere afspraken in het kader van het partnership gemeenten-IBN, mogelijk onder druk komen te staan. Gemeenten moeten er dan ook rekening mee houden dat in de toekomst geen "winstuitkering" via de Algemene Gemeentelijke Reserve (AGR) meer kan plaatsvinden. De stand van de AGR van onze gemeente is € 155.400,- inclusief het ontvangen dividend 2024. Van dit bedrag is nog € 98.400 vrij besteedbaar voor incidentele uitgaven.

Economische ontwikkelingen.
Er is al een tijd sprake van een krappe arbeidsmarkt, waar niettemin mensen met een arbeidsbeperking nog steeds moeilijk toegang toe hebben. Een structuur als IBN zal in de toekomst dan ook nodig blijven voor die groepen. Wat hiervan het gevolg is voor de noodzakelijke omvang van IBN en het financiële resultaat van IBN in 2027 is niet aan te geven. Door het gevormde weerstandsvermogen is een gemeentelijke bijdrage voor een eventueel exploitatietekort van IBN de komende jaren echter niet aan de orde.

Kosten en dekking
Uitvoeringskosten klassieke Wsw.
De gemeente Bernheze ontvangt (net als andere gemeenten) jaarlijks geoormerkte middelen Wsw van het Rijk die zij één op één doorzet naar het Werkvoorzieningschap. Deze middelen worden ingezet ter bekostiging van de Wsw plekken. Zoals hierboven genoemd wordt bij onderrealisatie het restant van de middelen eerst gestort in een gezamenlijke egalisatiereserve waarmee eventuele overrealisatie kan worden opgevangen. Als de reserve boven een bepaald

niveau komt, wordt het meerdere teruggestort naar de gemeenten.

Bestuurskosten.
Voor de uitvoering van de regierol en de bestuurskosten van het Werkvoorzieningschap ontvangt het Werkvoorzieningschap een financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten. De bijdrage is voor 2027 gesteld op € 0,27 per inwoner. Dit bedrag is niet gestegen ten opzichte van 2026. Uitgaande van 32.934 inwoners (per 10 december 2025) wordt dit een bijdrage van € 8.892,-. Deze bijdrage past binnen de gemeentelijke meerjarenbegroting 2026-2029.

Vervolg
De zienswijze van de raad maken we per brief bekend aan het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap. De Kadernota wordt definitief vastgesteld door het Algemeen Bestuur van het Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant op 25 maart 2026. Bij de definitieve vaststelling van de Kadernota 2027 kunnen zij de zienswijze van de gemeente Bernheze meenemen. Na vaststelling van de Kadernota 2027 ontvangen de gemeenten de conceptbegroting 2027 en het jaarverslag 2025.

Bijlage(n):
- Aanbiedingsbrief Kadernota 2027 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Kadernota 2027 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant
- Update IBN december 2025
- Adoptieadvies Gemeente Oss-Land van Cuijk
- Brief aan Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant met zienswijze gemeente Bernheze
- Raadsbesluit Kadernota 2027 Werkvoorzieningschap Noordoost-Brabant

Burgemeester en wethouders,

Martin van Vliet
secretaris

Mark de Man
burgemeester